

України. Нормативно-правові акти/ Упоряд.: В.С. Ковальський, Ю.М. Хахуда. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – С. 340-356.

4. Проблеми забезпечення прав засуджених у кримінально-виконавчій системі України/ В.А. Бадра, А.П. Гель, І.С. Яковець та ін.; за заг. ред.: Є.Ю. Захарова. – Х.: Права людини, 2009. – 368 с.

ПРО ДЕЯКІ КІЛЬКІСНО-ЯКІСНІ ПОКАЗНИКИ ЗЛОЧИНІВ, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ ПЕРСОНАЛОМ ВИПРАВНИХ КОЛОНІЙ В УКРАЇНІ

Лопоха Василь Васильович, здобувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права НАВС
Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор, директор ННПП НАВС *Колб О.Г.*

Як показує практика виконання покарань, щорічно з боку персоналу виправних колоній реєструється значна кількість правопорушень і злочинів, пов'язаних з їх службовою діяльністю [1, с. 277]. Результати проведеного даного дослідження показують, що відхилення поведінки персоналу виправних колоній від нормативно визначених умов виконання службових обов'язків носять наступний характер:

1) проявляються у виді злочинів. При цьому, як зауважив А.П. Закалюк, ці злочини мають низку особливостей. У них більш широкою є сфера знаходження безпосередніх об'єктів посягання засуджених та відповідно – вчинення злочинів стосовно них. Більш різноманітними є способи і прийоми злочинних операцій з майном, документами, а також варіанти використання службового становища та повноважень осіб, які вчиняють ці злочини, тощо [2, с. 265];

2) виражаються через корупційні діяння, кількість яких в останні роки (2001-2009) зросла майже вдвічі, при тому, що у цілому серед інших правоохоронців кількість таких проявів за цей період залишилась на тому самому рівні. Зокрема, у 2001 р. у структурі осіб, притягнутих до адміністративної відповідальності, військовослужбовці Збройних сил та інших військових формувань, включаючи ДКВС України, склали 8,6% (2000 р. – 3,7%) [3, с. 24], а у 2008 р. – 8,4% (у 2007 р. – 10,9%) [4, с. 24];

3) реалізуються шляхом вчинення дисциплінарних проступків, кількість яких за останні роки, особливо у 2003-2008 р.р., теж суттєво збільшилась. Так, якщо у 2003 р. було покарано в дисциплінарному порядку 7593 працівників ДКВС України [5, с. 284], то у 2008 р. – більше 9 тис. осіб [6, с. 13].

Для визначення тенденцій розвитку злочинів, що вчиняються персоналом виправних колоній, а також з'ясування їх структури, динаміки та кілько-якісних показників, у ході даного дослідження був підданий аналізу стан цих злочинів у період з 2005 по 2010 р.р., а щодо корупційних діянь – з 2000 по 2010 р.р. Як встановлено, за вказаний проміжок часу персоналом виправних колоній ДКВС України було вчинено 140 злочинів та 564 корупційні діяння. По роках це виглядало наступним чином:

1) кількість злочинів: у 2005 р. – 14; у 2006р. – 14; 2007р. – 14; 2008р. – 18; 2009р. – 23; 2010р. – 57;

2) кількість корупційних діянь: у 2000 р. – 51; 2001 р. – 32; 2002 р. – 25; 2003 р. – 20; 2004 р. – 29; 2005 р. – 42; 2006 р. – 54; 2007 р. – 57; 2008 р. – 79; 2009 р. – 82; 2010 р. – 93.

Отже, розпочинаючи з 2008 р. намітилась чітка тенденція до щорічного збільшення кількості вчинених персоналом виправних колоній злочинів, а з 2005 р. – і корупційних діянь.

У структурі вчинених злочинів найбільшу питому вагу займають такі із них, як отримання хабара, зловживання службовим становищем та

злочини у сфері обігу наркотичних засобів і психотропних речовин та їх аналогів і прекурсорів. Особливе занепокоєння викликає і той факт, що непоодинокими щорічно є злочинні прояви персоналу виправних колоній щодо особи засудженого (розділ 2 Особливої частини КК України «Злочини проти особи»: умисні вбивства, у тому числі при обтяжуючих обставинах; нанесення умисних тілесних ушкоджень, включаючи ті, що привели до смерті потерпілого; катування; т.ін.).

По суб'єктах злочинів їх загальна характеристика мала наступний вигляд (типологія злочинів): 1) молодший начальницький склад – 59 чол.; 2) середній начальницький склад – 46 чол.; 3) старший начальницький склад – 25 чол.; 4) вільнонайманий склад – 5 чол.; 5) державні службовці – 0 чол. Всього (2005-2010 р.р.) – 135 чол.

Таким чином, слід констатувати, що у структурі злочинів пріоритетне місце займає молодший начальницький склад (45% від усіх представників персоналу, що вчинили злочини у виправних колоніях).

Підводячи підсумки по даному питанню роботи, слід констатувати, що сучасний стан, структура, динаміка та тенденції розвитку злочинів, що вчиняються персоналом виправних колоній, свідчать не тільки про стереотипність підходів у протидії даному виду злочинів, прорахунки в кримінально-виконавчій діяльності, т. ін., але й про необхідність посилення наукового супроводу цих явищ і процесів, та виступають додатковим аргументом залучення до боротьби із зазначеними суспільно небезпечними діяннями усіх можливостей, форм, сил і засобів запобігання злочинам, що й стало одним із елементів предмету даного дослідження.

Список використаних джерел (посилань):

1. Права людини в Україні – 2007: Доповідь правозахисних організацій / За ред. Є. Захарова, І. Рапп, В. Яворського. – Х.: Права людини, 2008. – 304 с.
2. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: У 3-х кн. – К.: Видавничий Дім „Ін Юре”, 2007. – Кн. 2: Кримінологічна характеристика та запобігання вчиненню окремих видів злочинів. – 712 с.
3. Аналіз роботи судів загальної юрисдикції в 2001 р. за даними судової статистики // Вісник Верховного Суду України. – 2002. – № 4 (32). – С.15-25.
4. Судова практика розгляду кримінальних справ про службові злочини з ознаками корупційних діянь (статті 364, 365 та 368 Кримінального кодексу України), а також справ про адміністративну відповідальність за порушення вимог Закону України від 5 жовтня 1995 р. «Про боротьбу з корупцією» // Вісник Верховного Суду України. – 2009. - №7 (107). – С. 24-32.
5. Забезпечення прав і свобод людини в пенітенціарних закладах // Стан дотримання та захисту прав і свобод людини в Україні: Доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. – К.: Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, 2004. – С. 278-308.
6. Інформаційний бюлетень про діяльність підрозділів охорони, нагляду і безпеки кримінально-виконавчих установ у 2008 році. – К.: Державний департамент України з питань виконання покарань, 2009. - №1314 / Іл. – 12 бер. – 56 с. (для службового користування).

ЩОДО РОЛІ ТА МІСЦЯ РЕЖИМУ ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ У ЗАПОБІГАННІ ЗЛОЧИНАМ У ВИПРАВНИХ КОЛОНІЯХ

Остапович Інна Петрівна, здобувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права НАВС
Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор, директор ННШП НАВС *Колб О.Г.*

У загальному вигляді засоби (прийоми, способи дії тощо) [1, с. 215] забезпечення виправлення та ресоціалізації засуджених визначені у ч. 3 ст. 6 КВК України, до яких законодавець відніс: 1) встановлений порядок виконання та відбування покарання (режим); 2) суспільно-корисну працю; 3) соціально-виховну роботу; 4) загальноосвітнє і професійно технічне навчання; 5) громадський вплив. При цьому, як зазначено в ч. 4 цієї статті